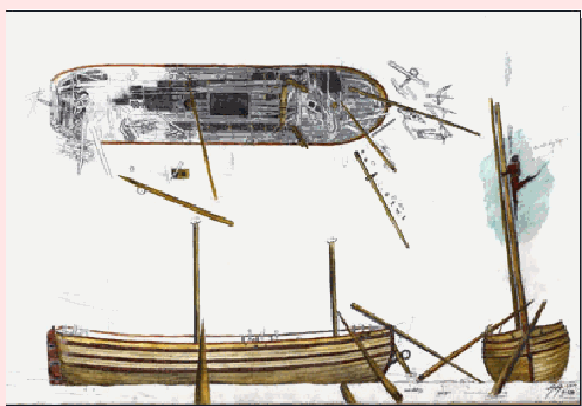

DALARÖ-Journalen

Nr. 3 2008

16 Maj

DALARÖVRAKET PLUNDRAT

Det världsunika skeppsvraket utanför Dalarö har plundrats. Det är förbjudet att dyka vid vraket men trots det saknas nu flera föremål och andra har flyttats eller förstörts, uppger Statens maritima museer.

Illustration: Marina Kultur Sällskapet

Det var under en gemensam rutinbesiktning som Statens maritima museer och Kustbevakningen upptäckte att det välbevarade 1600-tals skeppet utanför Dalarö utsatts för skadegörelse. Vissa saker som tidigare fanns ombord på fartyget saknas och andra föremål har flyttats eller förstörts.

När Björn Varenius, chef för kulturmiljöavdelningen vid Statens maritima museer, förra veckan fick reda på vad som hänt blev han besviken:

- Vi har lagt ner en hel del tid och arbete på att försöka beskriva att det är ett värdefullt vrak som vi arbetar aktivt med att dokumentera, säger han.

Statens maritima museer har utfört en noggrann dokumentation av vraket vilket gör att man kan se omfattningen av plundringen. Men exakt vad som saknas vill Björn Varenius inte avslöja av utredningstekniska skäl.

- Det är inte många föremål utan några, både trä- och metallföremål som saknas, säger han.

Dalarövraket som stått orört på botten i över 300 år, är i jämförelse med Vasa oerhört välbevarat och har av Statens maritima museer betecknats som världsunikt.

Vraket hittades redan 2003 men av rädsla för vrakplundrare avslöjades inte fyndet förrän under våren 2007. Trots att Maritima museet försökte hålla fartygets position hemlig läckte snabbt uppgifterna av misstag ut via museets egen webbfilm som delats ut till media. Redan några veckor senare var de första sportdykarna på plats nere vid vraket.

Att vrak utsätts för plundring och skadegörelse är vanligt och enligt en rapport som Brottsförebyggande rådet, BRÅ, publicerade i fjol är skadegörelse på grund av okunskap långt större än den skadegörelse som orsakats medvetet.

Skadegörelsen är ett bakslag i arbetet med att öka kunskapen om och intresset för välbevarade vrak som kan studeras och upplevas intakta i sin undervattensmiljö. Men det inträffade är också en påminnelse om behovet av att bedriva systematisk dokumentations- och övervakningsarbete av fornlämningar under vatten, säger Björn Varenius.

Riksantikvarieämbetet har i år fått i uppdrag att tillsammans med BRÅ, föreslå åtgärder mot kulturarvsbrott.

- Vi arbetar efter flera linjer för att motverka kulturarvsbrott. I det arbetet är det viktigt att information om kulturarvet är så spridd och tillgänglig som möjligt. En brett förankrad kunskap och förståelse är det bästa skyddet mot den här typen av brott, menar Rolf Källman, chef vid Riksantikvarieämbetets informationsavdelning. Om några veckor lanserar Riksantikvarieämbetet, Statens maritima museer och Sjöfartsverket den nya tjänsten Fornsök. Tjänsten riktar sig bland annat till sportdykare som vill veta var fornlämningar som till exempel gamla vrak finns. All Sveriges fornminnesinformation kommer att vara samlad i en och samma databas och sökbar via webben oavsett om det gäller fornlämningar på land eller i vatten. Björn Varenius tror inte att detta kommer att leda till fler vrakplundringar än tidigare:

Var vraken ligger är inte någon större hemlighet bland sportdykare. Det här är en del av kulturarvet, det är bra att man har information om det eftersom det största hotet är okunskap. Men visst finns det möjlighet att missbruka de digitala systemen, säger han.

Ovanstående text är hämtat ur tidningen Skärgården. www.skargarden.se

Publicerad: 2008-05-15

BRÅK OM KAJPLATSERNA I DALARÖ

Sjöräddningssällskapet i Dalarö har ingen egen kajplats och har därför fått lov av kommunen att ligga vid fiskarens brygga nedanför hotellet. Det innebär att det blir trångt för fiskarna och de som kör taxibåt.

Det är trångt i fiskehamnen i Dalarö. Sjöräddningssällskapet, SSRS, har ingen plats för sin Sjöräddningsbåt och ligger därför nu vid fiskarens brygga nedanför hotellet. Samtidigt står Kustbevakningens pontonbrygga i fiskehamnen tom större delen av året, något som sticker SSRS i ögonen.

- Kustbevakningens kaj är tom 95 procent av året, säger Helge Skärlen på SSRS Dalarö.

Men Kustbevakningen är inte beredd att ge upp sin brygga:

- Vi har haft den där båtplatsen i nästan 400 år. Vi vill inte släppa den. Vi vill ha ett ställe att ligga på med vår båt, säger Ola Häggström som är stationschef för Kustbevakningen, KBV, på Djurö.

Innan SSRS fick sin nya 20 meters räddningsbåt hade de fått ett löfte av Haninge kommun om en egen kajplats.

- Vi hade en överenskommelse med Kustbevakningen om att få ligga vid deras ponton. Men sen gick kontraktet ut och då körde de bort oss, säger Helge Skärlen.

Då flyttade SSRS sin båt till pontonen bortanför macken i Dalarö. Men under den senaste stormen i vintras blåste pontonbryggan sönder. Nu har SSRS fått lov av kommunen att ligga vid fiskarens brygga nedanför hotellet, något som väckt missnöje hos fiskarna.

Genom ett gammalt avtal har fiskarna rätt att nyttja sju tolfedelar av bryggan, det vill säga cirka 20 meter.

Men sedan SSRS räddningsbåt lade till där blir det bra ett par meter kvar av kajen till fiskarna.

Eftersom just denna brygga är den enda tillgängliga bryggan i Dalarö med låg kaj används den även av taxibåtarna som studsar mot kajen när de hämtar och lämnar sina kunder.

- För oss är det ödesdigert. Jag använder kajen varje gång jag kör taxi. När SSRS båt ligger vid kajen så är det endast ett par meter kvar. Blåser det så är det kört, säger Rolf Wahlström på Kymmendö Båttaxi.

Precis bakom SSRS båt Björn Christer ligger sopbåten som körs av Bernt Holmberg som även han tycker att det blivit för trångt vid kajen:

- Det måste hända något. Det går ju men det blir trängre och trängre. När man ska lasta får man ligga på kö. Det här är fiskarens kaj som kommunen gett bort.

Från kommunens sida har man tänkt sig att lösa problemet genom att flytta den pontonbrygga som ligger bakom den omstridda kajen. På så sätt kommer man att vinna cirka tio meter i kajplats.

Det är det billigaste, snabbaste och enklaste sättet att lösa problemet. Men det är bara en tillfällig lösning.

Vi hoppar groda mellan bryggorna, säger Helge Skärlen.

En permanent lösning skulle enligt Helge Skärlen vara att flytta KBV:s brygga och lägga den där det är lite djupare så att Kustbevakningen kunde nyttja ena sidan och SSRS den andra. Som det är idag är ena sidan av bryggan för grund för att varken SSRS eller KBV ska kunna lägga till där med sina båtar.

Även om kommunen nu ska förlänga kajen nedanför hotellet så att det blir mer plats så är det inte en optimal lösning för SSRS. Kajen är känslig för väder och när det blåser syd eller sydväst, har SSRS svårt att både komma till och från kajen och måste då söka nödhamn vid KBV:s brygga.

Det allra enklaste och billigaste skulle vara om Kustbevakningen släpper sin brygga, säger Tomas Lindström vid SSRS Dalarö.

Ovanstående text är hämtat ur tidningen Skärgården. www.skargarden.se

Publicerad: 2008-05-11

ORNÖ SJÖTRAFIK VANN UPPHANDLINGEN

Foto: Anders Bengtsson

Ornö Sjötrafik får fortsätta på linjen mellan Ornö och Dalarö. När beskedet under måndagen nådde de 15 anställda som varit varslade var lättnaden stor.

– Jag har ringt runt till alla på företaget och berättat nyheten. Nu ska vi fira, säger Margareta Stenbock von Rosen, vd för rederiet.

Ornö Sjötrafik har fått förnyat förtroende att driva trafiken mellan Ornö och Dalarö. Rederiet, som är öns största arbetsgivare, hotas därför inte längre av nedläggning och de 15 anställda kan fortsätta sina arbeten.

– Vi drar tillbaka alla varsel på tisdag, säger Margareta Stenbock von Rosen, vd för Ornö Sjötrafik.

I det avtal mellan rederiet och huvudmannen Ornöfärjans samfällighetsförening som kommer att undertecknas av parterna i nästa vecka får Ornö Sjötrafik fortsätta att köra färjan i fem år med option på ytterligare tre år.

– En sån här sak är inte självklar och det är klart att vi undrat hur det ska gå. Nu är vi jättegglada och lättade. Jag har ringt runt till alla på företaget och berättat nyheten. Nu ska vi fira med champagne, fortsätter Margareta Stenbock von Rosen.

Vid 13-tiden på måndagen fick hon det glädjande beskedet från Christer Svanberg, ordförande i Ornöfärjans samfällighetsförening.

I anbudsförfarandet har rederier från hela Europa haft möjlighet att delta. Innan avtalet är underskrivet vill inte Svanberg närmare diskutera upphandlingen men han har tidigare sagt att flera entreprenörer har visat intresse för att ta över trafiken. Ornö Sjötrafik, som svarat för linjen i 38 år, har nyrustade fartyg som är ändamålsenliga för linjen. Förra året transporterade rederiet 68 000 bilar och 140 000 passagerare mellan Ornö och Dalarö.

Ovanstående text är hämtat ur tidningen Skärgården. www.skargarden.se

Publicerad: 2008-04-28

Foto: Anders Bengtsson

Tipsa gärna om nyheter eller något som ni vill uppmärksamma här på Dalarö-Journalen.

Om ni vill annonsera eller sälja/köpa något.

Kontakta: dalarojournalen@dalaro.info